

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת ניצבים וילך תשע"ג שנה ג' גליון 105
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: אכילה היהודי בשבת כאכילת הכהן בבית המקדש

מעשה שהיה אצל המגיד מטשרנוביל זי"ע בערב פסח שחל בשבת, ואצלו היה המנהג לעשות י"ב חלות גדולות ואף באותה שבת הכינו את הי"ב חלות, ולא ידעו מה לעשות איתן, שכן עוד מעט קט יהיה כבר אסור לאוכלם. אמר המגיד זי"ע למשמשו: היות שהכהנים היו צריכים לאכול מבשר הקדשים שהקריבו על גבי המזבח, והיתה זו כמות גדולה של בשר, בפרט שהיו צריכים להקפיד שלא יגיע הבשר לידי נותר, לכן ניתן להם כח מיוחד משמים, כדי שיוכלו לאכול הרבה מאוד, ואני נותן לך את אותו כח מיוחד כדי שתוכל לאכול את כל הי"ב חלות, וכך הוה שאכל את כל הי"ב חלות.

לפי זה מתבארים היטב דברי רש"י, שיש לומר, שמכיון שבשבת קודש זוכה כל יהודי למעלת כהן בבית המקדש, לכן זוכה הוא גם לאותו כח מיוחד שיכול לאכול יותר מהרגיל ואין נפשו קצה עליו.

ובמעלת האכילה בשבת קודש, מצינו שכתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין בספרו פרי צדיק (ח"א קונטרס עת האוכל סימן ח'): "על ידי מאכל אחד וסעודה אחת בשבוע או סעודת שבת שאוכל בכוונה הראויה לכבוד שמים, ולהעלות כוחות נפש הבהמית להשם יתברך, מתעלים כל המאכלים והסעודות שלו, כדרך שאמרו חכמי האמת בתפילה, שעל ידי תפילה אחת מעלה כל התפילות הפסולות של כל השנה, ותפילה הוא דוגמת הקרבנות, וכן האכילה, וגדולה מעלת האכילה כשהיא על טהרת קודש, מן התפילה כמו ששמעתי ממה שאמרו רבותינו ז"ל גבי יצחק: "אם לקרבנד הזמין הקב"ה, למאכלך לא כל שכן".

כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין בספרו פרי צדיק (פרשת אמור אות ה') להסביר מדוע שונה שבת מיום טוב, ונצטוו ישראל לעלות לבית המקדש רק בימים טובים ולא בשבתות, כי "שבת הוא לה' בכל מושבותיכם" (אמור כ"ג, ג'), "בשבת פריסת סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים, שבכל מקום שיש ישראל, יש בו קדושת ירושלים וקדושת המקדש סוכת שלום ... ואצלו השראת הקדושה כמו במקדש בכל מושבותיכם..."

ובפרשת כי תשא (אות ג') כתב: וכמו שנבחר מקדש בעולם, כן נבחר שבת בשנה ... והיינו, שבכל מקום שישראל עומד בשבת, הוא אדמת קודש ... ועל זה נאמר (כי תשא ל"א, י"ג): "לדעת כי אני ה' מקדשכם", שאני עושה אתכם למקדש מקום מוכן להשראת שכינה. עכ"ל.

מתבאר אם כן, שכל יהודי זוכה ביום שבת קודש להשיג את מעלת הכהן בבית המקדש. ואם כן אף באכילתו בשבת הוא בבחינת "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים" (פסחים נט: ועי' מסילת ישרים פרק כ"ו בענין אכילת האדם הקדוש). ואכן כך מצינו בדברי הגר"א שמדמה את אכילת מאכלי שבת לאכילת הקרבנות, וכך כתב בספרו אדרת אליהו (בראשית ב', ט'): ושבת הוא יום הענוג להתענג באכילה ושתיה, וציוה לנו השי"ת ב"ה להתענג באכילה ושתיה, והוא קודש כמו שהיה אכילת הקרבנות. ע"כ.

משום כך מצינו מעלה מיוחדת באכילה של שבת, שאין נפשו קצה בה, כמו שכתב רש"י במסכת ביצה (טז.) וז"ל: נשמה יתירה, רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרווחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו. ע"כ, וזאת יתבאר על פי

שם (סימן י"ב) כתב: "אכילת מצוה כל שכן שגוררת קדושה בעריות על אחד חמש מאות כמו שאמרו רבותינו ז"ל".

ועוד כתב בספרו פרי צדיק (בראשית מאמר קדושת שבת סימן ד') "ידוע מהאר"י ז"ל שאכילת שבת אף שהוא לתאווה נפשו ומילוי כרס אין בו פסולת ורע כלל, כי הכל בקדושה גם אכילה דתאווה כאכילת עץ הדעת דאדם הראשון".

ושם (סימן ה') כתב: "ידוע מהאר"י ז"ל, דבאכילת שבת אין פסולת, ואפילו מה שאוכל לתאוותו כולו בקדושה, והיינו כידוע דאכילת שבת הוא כקדושת המן שהוא לחם מן השמים שנבלע ברמ"ח אברים שאין בו שום פסולת כלל, אבל המן שהוא מן השמים אין בו ארציות וגשמיות והרגש תאווה גופנית כלל ובשבת מצוה לענג הגוף שגם לו יש עליה אז"ע".

ובספר פרי צדיק (פרשת בהעלותך סימן ו') כתב שהאכילה בשבת גבוהה אף יותר מאכילת המן, וז"ל: "שעל ידי אכילת המן היה נעדר מהם בחינת תאוות האכילה להנאת עצמו, ולכן נקרא המן לחם שמלאכי השרת אוכליו, היינו להיות על ידי אכילה זו בבחינת מלאך הרחוק מתאוות העולם הזה. אמנם סעודות שבת הוא עוד ממקום גבוה מאוד נעלה, שעל ידי האכילה עוד נתווסף קדושה בנפש, כאמרם ז"ל (מכילתא דרשב"י כ, ח): במה אתה מקדשו במאכל ובמשתה. שעל ידי המאכל מכניס קדושה לשבת שיופיע אחר כך קדושה בנפש".

וההסבר למעלת אכילת השבת שגורמת ומביאה תוספת קדושה לאדם, מצינו כי שורש הרע נובע מתאוות אכילה, כמש"כ בספר פרי צדיק (בראשית מאמר קדושת שבת סימן ה'): "שורש התאווה הבא על ידי הנחש בחטא אדם הראשון באכילה, וכן עריות נקרא בלשון אכילה: "אכלה ומחתה פיה", כי הכל שורש תאווה אחת, והא בהא תליא, דהנקי מזה נקי גם מזה וההיפוך בהיפוך". ובסוף ספר פרי צדיק ויקרא (קונטרס עמלה של תורה סימן ג') כתב: "שורש כל פרטי כוחות הרע הוא בתאוות האכילה, שהוא התחלת כניסת הרע, ומזה בא אחר כך לכל מיני רע, דגם יצר דכעס ורציחה שהוא הפכי לתאווה התחלתו בקין אחר הכנסת זוהמת התאווה, שלא היה לו שביעה ורצה לירש כל העולם".

ובספרו מחשבות חרוץ (אות י"ט) כתב: "והתחלת כל רע הוא על ידי תאוות אכילה, שבזה היה התחלת חטא הראשון ותחילת הסתת היצר הרע באכילת עץ הדעת, וכן אמרו ז"ל (ספרי עקב): אין יצר הרע קופץ על האדם אלא מתוך אכילה

ושתיה, וכמו שנאמר "כי הקיפו ימי המשתה וגו'" אמר איוב אולי חטאו בני וגו'", וכדמייתי ברכות (לב). מקראי, דמלי כריסי זני בישי". עיי"ש.

נמצא, כי חטאי בני האדם נובעים מהשורש הוא תאוות האכילה, משום כך, כדי לכפר צריך לתקן שורש רע זה, וזאת היו מתקנים הכהנים באכילת בשר הקרבנות. וזיכנו בורא עולם, שאף אנו באכילתנו בשבת קודש, חשובים ככהנים האוכלים בשר הקרבנות, ובזה מתקנים אנו את שורש הרע של האכילה ומתכפרים עוונותינו.

נסיים בדברי הגמרא בשבת (ק"ט). שמספרת: ששאל הקיסר את רבי יהושע בן חנניא: מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? אמר לו: תבלין אחד יש לנו ושבת שמו שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף. אמר לו: "תן לנו ממנו". אמר לו: "כל המשמר את השבת מועיל לו, ושאינו משמר את השבת אין מועיל לו". וכתב רבינו יוסף חיים בספרו בן יהודע (שם): שהתבלין הוא ההארה של קדושה הנמשכת בשבת על התבשיל שמתבשל לשבת. יעו"ש. ויש לומר כי "תבלין" אותיות "תן לב", שהאוכל מאכלי שבת, צריך להתבונן ולהכיר את גודל הקדושה השורה על המאכלים, והתיקון הגבוה הנעשה על ידי אכילתו.

שבת כ"ה באלול:

א. מובא בספרים הקדושים, שיום כ"ה באלול יש לקדשו בתורה ומעשים טובים כיון שבו החלה בריאת העולם, ויטבול חמש טבילות (כמובא בלשון חכמים לבא"ח) וידליק חמש נרות כנגד חמש פעמים מילת "אור" הנזכרת בתורה ביום הראשון, ויקרא מ"בראשית ברא" עד "יום אחד", וכן כל יום ביומו, ויזהר באותו היום מכעס ומדברים בטלים ויאכל בשר ומיני מתיקה ויהיה בשמחה ובקדושה, והוא זמן המסוגל להתפלל על בניס צדיקים.

ב. הרה"ק בעל התניא סיפר: בהיותי במעזריטש שמעתי ממורי רבי הרב המגיד בשם מורו ורבו הבעש"ט: החודש השביעי שהוא החודש הראשון לחודשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא שבת האחרון של חודש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה.

ג. כתב בספה"ק ישמח ישראל: והנה שבת זה שהוא שבת האחרון מהשנה שעברה, הוא נעוץ סופו בתחילתו, ועיי שמירתו בקדושה ובטהרה נוכל לתקן את כל מה שפגמנו בכל שבתות השנה שעברו, יעו"ש המשך דבריו.

העלון הוקדש לעילוי נפש רוח נשמה של האשה הכשרה

מרת סבתי ציפורה בת שרה ז"ל

נפטרה ביום כ"א אלול תשס"ה

תהא נשמתה צרורה בצרור החיים.